

YEGAH MUSICOLOGY JOURNAL

HTTP://DERGIPARK.ORG.TR/PUB/YEGAH

e-ISSN: 2792-0178

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi/ Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 11.03.2025
Kabul Tarihi / Date Accepted : 07.05.2025
Yayın Tarihi / Date Published : 30.06.2025
DOI : <https://doi.org/10.51576/ynd.1655463>
e-ISSN : 2792-0178

İntihal/Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism.

YENİ ANKARALI MÜZİK *SCENE*'İN MEŞRÛ BİR PERFORMANS MEKÂNI OLARAK DOSTLAR KONAĞI

AYKURT, Hakan¹

ÖZ

Dostlar Konağı, yeni Ankaralı müziğinin icra edildiği ve Ankara yöresi halk oyunlarının oynandığı bir eğlence mekânıdır. Araştırmada, yeni Ankaralı müzik *scene* içerisinde, Ankaralı müziğinin üretildiği ve tüketildiği bir canlı performans mekânı olarak son yıllarda oldukça popülerleşen Dostlar Konağı'nın ne gibi müzik/eğlence pratikleri içerdiği, hangi toplumsal sebeplere bağlı olarak ilgi gördüğü ve buradaki programlara katılanların etkinliğe yönelik duygu ve düşüncelerinin neler olduğu gibi çeşitli sorular ele alınmıştır. Bu bağlamda, Ankaralı müziğinin güncel bir performans mekânı olan Dostlar Konağı'nın, farklı boyutlarda, çeşitli kavramsal araçlardan yararlanılarak analiz edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel paradigmanın etnografik veri toplama tekniklerinden gözlem, görüşme ve içerik analizi yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Araştırma neticesinde, Dostlar Konağı'nın, Ankaralı müziğini içki ve kadın gibi unsurlardan arındırarak muhafazakâr bir eğlence tarzı oluşturduğu ve Ankaralı müziğinin merkezde olduğu kentli eğlence anlayışına toplumsal değerler açısından meşrû bir alternatif yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, Dostlar Konağı'nın içki ve kadın unsurlarını barındırmaması, güçlü bir icracı-

¹Dr. Öğr. Üyesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Müzik Bölümü, hakanaykurt@karatekin.edu.tr, [ID 0000-0002-0375-6175](https://orcid.org/0000-0002-0375-6175).

dinleyici etkileşimi içermesi ve karnavalesk bir sosyal ortama sahip olması gibi sebeplerle Seymen âlemlerinden, köy odası sohbetlerinden ve pavyon/gazino türü eğlence anlayışlarından daha farklı ve özgün bir konumda olduğu tespit edilmiştir. Ankaralı eğlence anlayışında, Dostlar Konağı'nda somutlaşan bir dönüşüm sürecinin yaşandığı öne sürülmüş, bu eğlencenin ekonomik açıdan toplumun her kesimi tarafından ulaşılabilir olması da dikkate alındığında mekânın bu derece ilgi görmesinin ardında sözü edilen sosyal ve ekonomik sebeplerin bulunduğu kanaat getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dostlar konağı, Ankara müziği, Ankara oyun havaları, scene, performans.

DOSTLAR KONAĞI AS A LEGITIMATE PERFORMANCE SPACE OF THE NEW ANKARA MUSIC SCENE

ABSTRACT

Dostlar Konağı is an entertainment venue where new Ankara music is performed and folk dances from the Ankara region are performed. In the research, various questions were addressed such as what kind of music/entertainment practices Dostlar Konağı which has become quite popular in recent years as a live performance venue where Ankaralı music is produced and consumed, what the social motives are behind its getting so much attention, and what are the feelings and thoughts of those who attend the programs towards the event. Thereby, it is aimed to analyse Dostlar Konağı, a new performance space of Ankara music, in different dimensions by using various conceptual tools. In the research, interview and content analysis methods are used, which are ethnographic data collection techniques of the qualitative paradigm. The research concluded that Dostlar Konağı created a conservative entertainment style by purifying Ankara music from elements such as drinking and women, and created a legitimate alternative to the urban entertainment concept centred on Ankara music in terms of social values. Moreover it is found out that Dostlar Konağı is in a different position from seymen revels, village room conversations and pavilion type entertainment for reasons such as not containing alcohol and women, having a strong performer-audience interaction and a carnivalesque social environment. Finally, it has been suggested that there has been a transformation process in the entertainment perception of Ankara, which has been embodied in Dostlar Konağı, and considering that this entertainment is economically accessible to all segments of society, it has been concluded that there are social and economic reasons behind the place's attracting such great interest.

Keywords: Dostlar konağı, Ankara music, Ankara folk dance music, scene, performance.

GİRİŞ

Ankara oyun havaları veya çalışmada Satır’dan (2018) ödünç alınan kavramsal başlığıyla yeni Ankaralı müziği, Türkiye’de 1990’lı yıllar sonrasında Ankara türkülerinin, arabesk müziğin ve pop müziğin birtakım unsurlarının bir araya gelmesiyle oluşan senkretik yapıya sahip bir müzik türüdür. (Terzioğlu, 2007: 62-63). Yeni Ankaralı müziğini Satır,

“...belirli bir coğrafi alan içinde gelenek ile modernite arasında gelişen hem gelenekten hem de modern yaşamın bir tezahürü olan popüler kültürden beslenen, Ankara ve çevresinde yaşayan belirli bir kitle tarafından değer atfedilen, çalgı ve repertuvar bakımından ayırt edilebilen bir niteliğe sahip olan, küresel eklemlemeye dolayısıyla değişmeye ve yeniliğe açık yeni bir müzik anlayışı...”

şeklinde tanımlamaktadır (2018: 121). Bu müzik anlayışı bir yandan Ankara ve komşu illerdeki halk müziği geleneklerinden beslenirken diğer yandan asıl kimliğini ve karakterini popüler müziklerin çeşitli unsurları üzerinden kazanmaktadır. Bu konuda Satır’ın şu ifadeleri önem taşımaktadır:

“...yeni Ankaralı müzik anlayışı temelini Ankara ve çevre coğrafyasına bağlı yerel müzik geleneklerinden alırken (Seymen müzik geleneği, Ankara çevresi müzik folkloru ve Orta Anadolu müzik geleneği) gelişimini popüler kültüre dayalı üretim biçimleri üzerinden sürdürmektedir. Bu müziğin hem yerel hem de popüler kültür bileşenleriyle birlikte var olması, küresel dinamiklerle olan etkileşimini gündeme getirir. Bu anlamda Ankaralı müziğinin bir yanı kadim bir geleneğe uzanırken diğer bir yanı popüler kültüre bağlı güncel müziklerle etkileşen bir yapıya dayanmaktadır.” (Satır, 2018: 112).

Ankara ve çevresinde kimlik kazanan bu yeni Ankaralı müziği, sahip olduğu yerel olanak ve kaynaklar, müzisyenler, izlet kitle, *sound* ve ideolojik benzerlikler açısından bir müzik “scene” yaratmaktadır. *Scene* kavramını Erol (2018: 232), “*paylaşılan bir müzik etkinliği/pratiği/türü ya da belirli bir müzik zevki gibi ortaklaşa bir şeye sahip olan insan grubu üzerine odaklanan, belli müzik türleri ya da üslûpların üretimi ve tüketimi ile ilişkili olayları tanımlamada kullanılan bir terim*” olarak tanımlamaktadır. Çerezcioğlu (2011: 32) bu kavramın, hem belirli bir müzik türü çevresinde bir araya gelen insanların toplamına işaret etmek için hem de yerel düzeyde gerçekleşen bir popüler müzik pratiği içinde yer alan bireyler ve aktiviteleri sınırlamak için kullanıldığını vurgu yapmaktadır. Satır (2016: 254) ise kavramın en belirgin özelliğinin belirli bir coğrafi temele dayanması olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda yeni Ankaralı müziğini *scene* kabul etmek ve bu müziğin icra edildiği ortamlara yeni Ankaralı müzik *scene*’in canlı performans mekânları olarak bakmak anlamlı olmaktadır. Ankaralı müziğini var eden temel dinamiklerinden biri onun canlı performansla icra edildiği söz konusu bu mekânlardır (Satır, 2022: 287). Düğünler, kına geceleri, asker eğlenceleri, köy odası sohbetleri ve Seymen âlemleri gibi geleneksel icra ortamlarının yanı

sıra pavyon, gazino ve gece kulübü gibi kentli mekânlar, Ankaralı müziğinin üretim ve tüketim süreçlerinin gerçekleştiği çeşitli etkinlik ortamlarıdır. Sözü edilen etkinlik ortamları dışında, Ankaralı müziğinin yeni bir eğlence ve performans mekânı olarak Dostlar Konağı isimli mekân, son yıllarda hızlı bir şekilde popülerleşmekte ve diğer bütün icra ortamlarına kıyasla farklı ve özgün niteliklere sahip olması nedeniyle dikkat çekmektedir. Ankaralı müziğinin ve Ankara bölgesi halk oyunlarının merkezde olduğu bir eğlence anlayışı içeren Dostlar Konağı, çeşitli toplumsal taleplerin yansımaları olarak giderek artan bir ilgiyle varlığını sürdürmektedir. Söz konusu mekânın ne türde müzik pratikleri içerdiği, hangi toplumsal sebeplere bağlı olarak bu denli ilgi görüp popülerleştiği ve bu etkinliği paylaşanların etkinliğe yönelik duygu ve fikirlerinin neler olduğu soruları araştırmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu bağlamda, yeni Ankaralı müziğinin yeni ve popüler bir performans mekânı olan Dostlar Konağı'nı farklı boyutlarda analiz ederek mekânın yeni Ankaralı müzik scene içerisindeki rolünü tespit etmek, araştırmanın temel amacıdır. Araştırmanın olası sonuçlarının, Ankaralı eğlence anlayışının yaşadığı değişim ve dönüşüme de ışık tutması beklenmektedir.

YÖNTEM

Araştırmada, müzik *scene* çalışmalarının temel metodlarından etnografik araştırma yönteminin gözlem, görüşme ve içerik analizi gibi nitel veri toplama teknikleri bir arada kullanılmıştır. (Kaplan, 2019: 120-138; Sönmez ve Alacapınar, 2019: 185-188). Bu kapsamda, Dostlar Konağı'nda 28.12.2024 tarihinde gerçekleştirilen muhabbette katılımcı gözlem gerçekleştirilmiş, daha geniş ve detaylı gözlem yapabilmek için ise mekânın Youtube sayfasından toplamda yüzlerce dakikayı bulan videolar izlenmiştir. Dostlar Konağı'ndaki pratiklerin içerisinde farklı rollere sahip olan iki kişiyle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Programlarda çok defa müzisyen olarak görev alan Muhammet Deniz ve birden fazla programa dinleyici olarak katılan Muhammet Gedik ile görüşülmüştür.² Katılımcılara önceden hazırlanan görüşme formundaki soruların tamamı sorulsa da görüşmeler resmî bir mülakattan çok sohbet havasında gerçekleştiği için form dışı sorular da yöneltilmiştir. Sohbet esnasında not almanın uygun olmayacağı düşüncesi ve toplanan verilerin depolanabilmesi adına görüşmeler ses kaydına alınmış, veri analizi aşamasında da bu kayıtlardan yararlanılmıştır. Söz konusu görüşmelerin içerikleri ve veri toplama

² Veri toplama sürecinin tamamında sorularımı sıkılmadan, sabırla ve içtenlikle yanıtlayan katılımcılara sonsuz teşekkürlerimle.

araçlarına ilişkin etik izinler, Çankırı Karatekin Üniversitesi Etik Kurul Komisyonu'nun 20.12.2024 tarihindeki 49 numaralı toplantısında onaylanmıştır. Bu görüşmelerin dışında, Dostlar Konağı'nın kurucusu Serdar Doğan'ın basına verdiği röportajlar ve sosyal medyada yaptığı açıklamalar okunmuş, mekânın kurucu açısından taşıdığı anlamlar analiz edilmiştir. Bunlara ek olarak, Dostlar Konağı'nın Youtube, Instagram ve Google sayfalarına yapılan yorumlar da incelenerek içerik analizi tamamlanmıştır. Dostlar Konağı'nın sosyolojik ve müzikolojik analizinde yararlanılan “scene”, “sanat dünyaları” ve “karnavalesk” gibi kavram setlerinin, içerikten bağımsız bir şekilde giriş bölümünde tanımlanması yerine bulgular içerisinde elde edilen bulguyla bağlantı kurarak kullanılması tercih edilmiştir.

BULGULAR

Ankaralı Müziğinin Yeni Bir Performans Mekânı: Dostlar Konağı

Dostlar Konağı, 2015 yılında girişimci Serdar Doğan tarafından Ankara'nın Sincan ilçesinde açılan bir eğlence mekânıdır. Mekânda belirli periyotlarda eğlence programları düzenlenmekte, bu programlar temelde Ankaralı müziğinin icrasına ve bu müzikle eğlenen ve oynayan katılımcılara dayanmaktadır. Programlar, kurucu ve katılımcılar tarafından Dostlar Konağı muhabbeti olarak adlandırılmaktadır. Serdar Doğan, mekânı faaliyete geçirmedeki temel amacının ticari bir kazançtan öte Seymen kültürünü ve köy odası sohbetlerini yaşatıp bu kültürü genç kuşaklara aktarmak olduğunu belirtmektedir (Postegram, 2023). Dostlar Konağı hakkında göze çarpan ilk unsur, mekânın muhabbet programlarının genel içeriği, müzik, oyun ve eğlence pratikleri açısından melez bir yapıya sahip olduğudur. Ankaralı müziğinin diğer canlı performans mekânları olan Seymen âlemleri, köy odası sohbetleri, düğünler ve pavyon/gazino ortamlarının birtakım özellikleri Dostlar Konağı'nda bir arada yer almaktadır. Bununla beraber, bütün bu mekânlardan farklı olarak kendine özgü bileşenlere de sahip olduğu görülür. Bu açıdan oldukça özgün bir sosyokültürel mekân söz konusudur. Dostlar Konağı'nı anlamak ve analiz etmek için öncelikle mekânın fiziksel şartlarına odaklanmak gerektiği kanaatindeyim. Dostlar Konağı'nın fiziksel şartlarıyla ilgili dikkat çeken ilk unsur mekânın logosunda bulunan seymen görselidir. Bu sembolizm ile mekânın geleneksel kültürden beslenen yönü somut olarak simgelenmektedir. Benzer şekilde iç mekân duvarlarında da sıklıkla seymen fotoğrafları görülmektedir. Bunların yanı sıra duvarlarda asılı duran seymen kamaları, Ankara kültürüne özgü çeşitli süs eşyaları ve Ankaragücü futbol takımının amblemi, Ankaralı kimliğinin sembolik kültürel öğeleri olarak

mekânın geleneksel yapısını yansıtır. Kurucu Serdar Doğan, yaptığı açıklamalarda ısrarlı bir şekilde köy odası sohbetlerini model aldıklarını ve bu geleneksel kültürü şehir ortamında yaşatmaya çalıştıklarını belirtmektedir (Dostlar Konağı – Grup Dostlar, 2024). Görüşme yapılan dinleyici Muhammet Gedik de bu doğrultudaki gözlemini; “*Dostlar Konağı Ankara’nın geçmişten günümüze olan oda muhabbetini ve kültürünü tanıtan ve yaşatan bir topluluk...Bu kültürü en iyi yansıtan yerlerden biri.*” cümleleriyle paylaşmıştır (Kişisel görüşme, 27 Aralık 2024).

Fotoğraf 1. Dostlar konağının logosu.

Mekânda, dinleyicilerin ve oyun alanının bulunduğu bölüm ile müzisyenlerin bulunduğu bölüm olarak başlıca iki alan vardır fakat; fiziki şartlar gereği müzisyenler ve dinleyiciler neredeyse iç içe gibidir. Herhangi ayırım veya sahne platformu bulunmamaktadır. Müzisyenlerin yer aldığı bölümün tavanında ışıklandırılmış bir Türk bayrağı ve Osmanlı Devleti arması bulunurken, oyun bölümünün tavanında ise tavanı boydan boya kaplayan bir padişah tuğrası yer almaktadır. Bir duvarda ise Atatürk portresi görülmektedir. Bütün bu unsurlar geleneksel yapının yanı sıra işletme sahiplerinin ve katılımcıların dünya görüşlerine yönelik ipuçları sunmaktadır. Serdar Doğan’ın mekânın sosyal medya sayfasından yaptığı, “*Biz daha çok muhafazakâr ve genel adaba uygun bir eğlence yapıyoruz...Manevî değerlere önem veriyoruz...*” açıklamaları da bu konuda varılan kanaati güçlendirmektedir (Dostlar Konağı – Grup Dostlar, 2024). Bu bağlamda Dostlar Konağı, kendini açık bir şekilde milliyetçi ve muhafazakâr çizgide konumlandırmaktadır.

Mekânın düzeninde Anadolu’nun pek çok yerinde görülen sedir kaplı şark odaları model alınmıştır. Katılımcılar mekânın içini boydan boya kaplayan sedirlerde otururken, ilk zamanlarda oynama alanının oldukça geniş olduğu görülür. Etkinliğin popülerleşmesi sonrası yere koyulan minderler

sebebiyle oynama alanı iyice küçülmüş durumdadır. Öyle ki, son yıllarda yapılan programlarda yalnızca birkaç kişi karşılıklı oynayabilmektedir. Oturma düzeninde, mekâna girişlerde ve iç işleyişte herhangi bir hiyerarşik yapılanma yoktur. Herkesin eşit olduğu bir sosyal düzen mevcuttur. Dostlar Konağı'na, Mikhail Bakhtin'in tanımladığı "karnavalesk" ortam tanımına uygun olarak programa toplumsal statüler ve meslekler dışarıda bırakılarak girilir (Bakhtin, 2001). Çerezcioğlu'na (2015: 9) göre karnavalesk kavramı, popüler kültür pratiklerini anlamak için ufuk açıcı işlevselliğe sahiptir. Dostlar Konağı'nın sosyal yapısı aşırılıklar ve protest tavırlar içermediği için karnaval ortamını tamamen yansıtmaz fakat içerisinde karnaval ortamının pek çok temel bileşeninin bulunduğu görülebilir. Bakhtin'e göre,

"Karnaval, sahneye çıkılmaksızın ve icracılarla izleyiciler arasında ayırım yapılmaksızın gerçekleşen bir törendir. Karnavalda herkes etkin bir katılımcıdır. Karnaval izlenmez hatta icra bile edilmez; katılımcıları karnavalın içinde yaşarlar, karnavalın yasaları yürürlükte olduğu sürece bu yasalara göre yaşarlar yani 'karnavalesk' bir yaşam sürerler... İnsanlar arasındaki tüm mesafeler askıya alınır ve özel bir karnaval kategorisi yürürlüğe girer; insanlar arasında özgür ve içli dışlı, teklifsiz, samimi, sıcak bir temas. Bu, karnavala özgü dünya anlayışının çok önemli bir boyutudur." (Bakhtin, 2001: 238).

Çerezcioğlu'na (2015: 10) göre de "*karnavala katılan tüm bireylerin aynı zamanda birer katılımcı/icracıya dönüşerek karşılıklı diyalog yoluyla pratiği şekillendirmeleri önemlidir*". Dostlar Konağı sanatçı ve katılımcıların neredeyse bir arada oturduğu, katılımcıların müzik icrasının bir parçası olduğu ve hatta icracıların da eğlencenin bir parçası olduğu bir mekândır. Performanslarda icracılar ve dinleyiciler arasında yoğun bir diyalog ve etkileşim mevcuttur. Ortamdaki toplam performans mutlak bir kolektiviteye dayanmaktadır. Bütün bu unsurlar açısından Dostlar Konağı muhabbeti karnavalesk bir sosyal ortam ve karnavalesk bir performans olarak değerlendirilebilir. Bu eşitlikçi eğlence tarzı, Dostlar Konağı'nı, Seymen âlemleri ve köy odası sohbetleri gibi iç yapılanmalarında tamamen hiyerarşik bir düzenin hâkim olduğu (Yönetken, 2006: 2) toplanmalardan ayıran temel noktalardan biridir. Benzer şekilde, eğlenebilmenin çokça para harcamaya endeksli olduğu ve her ritüelin belirli bir fiyatının bulunduğu pavyonda da eşitlikten söz edilemez (Aktaş, 2020: 299). Söz konusu bu karnavalesk durum elbette belirli bir oranda Dostlar Konağı'nın gönüllülük esasına dayalı doğal bir toplumsal örgütlenme olmasından da kaynaklanmaktadır.

Fotoğraf 2. Dostlar konağı eğlencesi (tr.foursquare.com adlı sitede yapılan bir paylaşımdan alınmıştır, t.y.).

Dostlar Konağı'ndaki muhabbet programları genelde yılın dört ayında (Kasım-Aralık-Ocak-Şubat) haftada bir kez cumartesi günleri düzenlenir. İstisna olarak, ramazan ayında programların sayısı haftada 2-3 güne yükselir. Etkinliğin yapılacağı tarih ve sahne alacak sanatçı sosyal medya üzerinden duyurulur. Herhangi bir rezervasyon sistemi yoktur. Katılmak isteyenlere kolay yer bulabilmeleri için etkinlikten birkaç saat önce mekâna gelmeleri tavsiye edilir. Mekân yaklaşık 100-150 kişilik bir kapasiteye sahiptir. Kapasite dolduğunda içeriye giremeyenler için başka programlarda öncelik sözü verilir veya erken ayrılacak olanların yerine girebilmeleri için beklemleri tavsiye edilir. Eğlence, yaklaşık olarak saat 20:00'de başlar ve 23:00 dolaylarında sona erer. Programın akışı büyük oranda sanatçının yönlendirmesiyle gerçekleşir. Enerjinin yükseleceği veya düşeceği zamanları ve çeşitli pratiklerin gerçekleştirileceği anları sanatçılar kişisel tecrübeleri doğrultusunda doğaçlama olarak yaratırlar. Seymen ve köy odası geleneklerinde “delikanlı başı” olarak adlandırılan ve mekândaki düzen ve tertibi sağlamakla görevli kişi Dostlar Konağı programlarında da aynı isimle yer almaktadır. Orta yaşlı, herkesçe sayılan ve sevilen bir figür olan bu kişi, sevk ve idare görevleri dışında performans esnasında dinleyicilerin arasında bulunup elindeki tepsi ile ritim tutarak eğlencenin coşkusunun artmasında da rol üstlenir. Delikanlı başı, köylerde yaşça diğer gençlerden büyük, sözü dinlenen ve saygı gören kişiler arasından seçildiği gibi Dostlar Konağı'ndaki delikanlı başı da aynı niteliklere sahip olmakla beraber aynı zamanda işletmenin gönüllü çalışanlarından biridir.

Dostlar Konağı'nda Katılımcı Profilleri ve Dinleyici Pratikleri

Müzikolojide, yerel durum ve mekânların müzikle ilişkisini analiz etmek amacıyla kullanılan *scene* kavramı, Dostlar Konağı'ndaki Ankaralı müziği pratiklerini anlamak için de oldukça işlevseldir. Erol'a (2018: 235) göre *scene* kavramı, “bir bölge ya da genellikle bir kent ile birlikte, bir müzik türünü de belirterek kullanıldığında, o müzik türü ile ilgili yerel olanaklarla gerçekleştirilen endüstriyel ve endüstriyel olmayan müzik pratikleri anlaşılır”. Çok boyutlu analiz yöntemleri sayesinde *scene* kavramı, müziğin üretimini, icrasını ve insanlar tarafından alımlanmasını ortak bir çerçeve içinde değerlendirmeyi mümkün kılar (Ayas, 2019: 257). Bu bağlamda, yeni Ankaralı müziğine kent düzleminde temel olan Ankara bir üst mekân, bu müzik pratiğinin gerçekleştiği Dostlar Konağı ise alt mekân olarak kabul edilerek burada gerçekleşen pratikler *scene* kapsamında ele alınmıştır.

Etkinlik yalnızca erkeklere özel olup herhangi bir yaş sınırı bulunmasa da katılımcılar çoğunlukla 18-50 yaş arası kişilerden oluşmaktadır. Birçok programda çocuk yaştaki katılımcılar da görülmektedir. Ankaralı müziğin genel dinleyici kitlesinde olduğu gibi Dostlar Konağı'nın katılımcıları da memleket olarak Ankaralı veya Orta Anadolu'daki diğer çevre illere mensup olup ekserisi Ankara'da ikâmet eden kişilerdir. Bundan da öte memleketi ve ikâmeti ne olursa olsun Ankaralı müzik pratiğinin içinde olan herkes kendini Ankaralı yerel kimliği (Kutluk ve Yiğit, 2018: 11) üzerinden tanımlamaktadır. Ortak yerel kimlik ve coğrafi birliktelik gibi unsurlar yine *scene* oluşumuna işaret eden noktalar (Satır, 2016: 243). Dostlar Konağı'ndaki katılımcıların mesleki profilleri mekânın eşitlikçi karnavalesk yapısına vurgu yapar niteliktedir. Müzisyen Muhammet Deniz'in ifadesine göre (Kişisel görüşme, 22 Aralık 2024) programlara öğrenci, memur, esnaf, avukat, doktor, sanayici, işçi ve çiftçi gibi pek çok iş kolundan insanlar katılmakta ve bunların mekân içerisinde birbirlerinden farkı veya ayrıcalığı bulunmamaktadır.

Dostlar Konağı'nda düzenlenen programlarda bu mekâna özgü bazı ritüeller mevcuttur. Bu ritüeller temelde sanatçı ve katılımcıların karşılıklı diyaloglarından meydana gelir. Cohen'in (1999: 240-241), *scene* içerisindeki üretimlerin karşılıklı ilişkiye dayanan durumunu açıkladığı şu cümleler Dostlar Konağı'ndaki pratikleri anlamak için önem arz eder;

“Her bir pratik ve üretim, müzisyeninden izlerkitlesine, müzik medyasından yapımcısına kadar geniş bir çember içinde ve belirli bir uzlaşmayla belirlenir... Aynı zamanda *sceneler*, kolektif olarak yürütülen canlı performansların önemli bir merkezidir ve bu merkez etrafında kümelenen her dinamik, doğrudan *scene* atmosferini etkilemektedir” (Akt. Satır, 2016).

Dostlar Konağı'ndaki kolektif üretimler, Ankaralı müzik *scene* atmosferini şekillendirmekte ve aktörlerin üretimdeki rollerini görmek adına somut örnekler sunmaktadır. Kolektif üretime tipik

bir örnek olarak; sanatçı, seslendirdiği parçanın uygun yerlerinde katılımcılara “ey çek” diyerek seslenir ve takip eden birim vuruşlarda ikilik nota süre değerince katılımcılar “ey” diye bağırır. Sanatçı ve katılımcı etkileşimine örnek bir diğer pratik ise sanatçının iki kez dörtlük nota süre değerince “vay vay” şeklinde bağırması ve katılımcıların bunu tekrar etmesidir. Alkış tutma pratiğinde de Dostlar Konağı'na özgü bir durum vardır. Sanatçının parçanın uygun bir yerinde “alkış yap” şeklindeki yönlendirmesiyle bütün katılımcılar iki onaltılık ve bir sekizlik notadan oluşan “Karaman” tartımıyla alkış tutarlar. Bu alkış şekli sosyal medyada Dostlar Konağı alkışı olarak tanınmış durumdadır. Halk oyunu esnasında da bazı pratikler vardır. Seslendirilen parçanın belirli bölümlerinde sanatçı “kaşık çek” diye bağırır ve oynayanlar, seymen kültürünün ayrılmaz bir parçası olan şimşir kaşık çalmaya başlar. Bu esnada müziğin ses şiddeti düşürülür ve kaşığın sesi ön plana çıkarılır. Bu pratik, esasen ortamdaki hemen herkesin birer icracıya dönüştüğü ve müzik performansının bu “sanat dünyasını” (Becker, 2013; Ayas, 2019: 242) paylaşanlar kişilerce kolektif bir bilinçle gerçekleştiği özel anlardan biridir. Genel olarak Dostlar Konağı, kolektif bir yapıya sahip olması açısından Becker'in (2013) sanat dünyaları kavramsallaştırmasına paralel bir işleyişe sahiptir. Becker, sanatı bir grup insanın ortaklaşa yaptığı bir iş olarak ele alır. Müziksel bir sanat dünyasında bir müziğin hangi biçimi alacağını, insanlar tarafından o müzikle yapılacağını ve müzik faaliyetinin içeriğini belirleyen şeyin sanat dünyasının paydaşları olduğunu savunur (Ayas, 2019: 254). Dostlar Konağı'ndaki pratikler, büyük bir insan grubunun ortaklaşa çalışmasını gerektiren kolektif bilincin bir ürünüdür. Kolektif yapı, müzik temelinde gerçekleşen pratiklerin paylaşılmasına, örgütlenmesine ve değer atfedilmesine endekslidir (Satır, 2018: 123). Kaşık çalma pratiğinde, sanatçı, çalgısını hafif veya çok hafif gürlükte çalar; orta gürlükte kaşık icrası duyulur; diğer katılımcılar ise çok hafif bir alkış veya tamamen sessiz kalarak icranın tamamlayıcı unsuru olur. Bu şekilde Dostlar Konağı'nın icracı ve izleyici arasındaki sınırları ortadan kaldıran katılıma dayalı karnavalesk yapısı açığa çıkar (Çerezcioğlu, 2015: 23). Programın genelde başlangıcında veya sonunda seslendirilen düşük tempolu ve duygusal içerikli parçalar esnasında ise mekânın ışıkları kapatılır, katılımcılar telefonlarının flaş ışıklarını açarak yarattıkları görsel atmosfer ile parçalara eşlik ederler. Bahsi geçen bütün bu pratikler her programda defalarca tekrarlanmakta ve bu pratiklerin uygulandığı anlar eğlencenin en yüksek düzeye ulaşp katılımcıların en çok keyif aldığı anlar olarak göze çarpmaktadır. Hali hazırda Ankaralı müziğinin farklı ve özgün yönlerinden olan bu tür sanatçı-seyirci diyaloguna bağlı etkileşimler (Satır, 2018: 125), Dostlar Konağı'nda kendine özgü içeriğiyle süregelmektedir.

Dostlar Konağı muhabbetlerinde dinleyici olarak birkaç defa yer almış olan Muhammet Gedik, Dostlar Konağı'nın kendisi için ne ifade ettiğini, buradaki eğlence anlayışını nasıl karşıladığını ve sanatçı-dinleyici etkileşimine ilişkin görüşlerini şu şekilde açıklamaktadır (Kişisel görüşme, 27 Aralık 2024); *“Bu ortamda bulunmak bir konserden bir tiyatrodan daha eğlenceli çünkü; yeri geliyor oyun oynama sırası size geldiğinde izlenilen tarafa geçebiliyorsunuz ve gözler sizin üzerinizde oluyor. Sahne sizinmiş gibi bir an yaşıyor. Herkesin sizi izlemesi güzel bir duygu.”* Sanatçıyla olan yakınlık ve karnavalesk ortamla ilgili ise şunları söylüyor; *“En güzel hislerden biri de sanatçı ve dinleyicinin samimiyetle buluşması. Çoğu genç burada sanatçı ile bulduğu diyalogu dışarıda bulamadığı gibi dışarıda dinlemek için sahne alacakları mekâna gitme imkanlarını da yaratamıyorlar. -maddi sebeplerden söz ediyor- Başka mekanlarda sanatçı ile bu kadar yakın olamazsınız. Ama Dostlar Konağı'nda sanatçı ile oyun oynama fırsatı bile doğuyor ve ortam daha da bir eğlenceli hal alıyor. Sahne sonrasında sanatçı ile en güzel fotoğraflar da burada çekiliyor diyebilirim...Sanatçıdan istek bir parçada bulunmak ve o toplulukta size armağan edilmesi o anı daha da güzelleştiriyor.”* Buradaki ifadeleriyle Gedik, Dostlar Konağı'nın icracı ve izleyici arasındaki mesafeleri ortadan kaldıran karnavalesk yönünü bir kez daha gözler önüne sermektedir. Kendisi için bu mekânda bulunmanın neler hissettirdiği, duygu durum açısından kendisini nasıl tarif edebileceğini sorduğumda ise; *“Sanatçılar genelde eğlendirse de yeri geliyor icra ettiği eserlerle hüzünlendiriyor. Mutluluğu ve hüznü bir arada yaşadığım bir ortam...Gün sonunda tüm enerjimi atmış halde eve gidiyorum.”* şeklinde yanıt veriyor.

Katılımcıların etkinlik saatleri dışında mekânla etkileşime girdikleri mecra ise sosyal medyadır. Program dışındaki etkileşim, haberleşme ve iletişim genellikle sosyal medya üzerinden gerçekleşmektedir. Katılımcılar çoğunlukla Instagram ve Youtube gibi platformlar üzerinden Dostlar Konağı'nı takip etmektedirler. Yorum, geri bildirim ve eleştiriler bu platformlar üzerinden dile getirilmektedir. Ayrıca mekâna bu derece popülerlik kazandıran ana unsur, katılımcı olmasa bile mekâna sosyal medyada etkileşim veren takipçi kitlesidir. Öyle ki, Dostlar Konağı'nın Instagram sayfasında milyonlarca görüntülenme ve yüz binlerce beğeni almış *reels* videoları bulunmaktadır.

Dostlar Konağı'nda Müzik Pratikleri, Müzisyenler ve Repertuvar

Dostlar Konağı'nda düzenlenen muhabbetlerde genellikle Ankara müziği dinleyicilerinin yakından tanıdığı, yerel veya kısmen ulusal üne sahip solistler sahneye çıkmaktadır. Ömer Faruk Bostan,

Bektaş Dolu, Engincan, Veli Erdem Karakülâh, Gürkan Demirez, Mustafa Taş, İbocan gibi isimler bu programlarda sıklıkla sahne alan sanatçılardır. Sanatçılar, genelde bir hilal şeklinde oturan dinleyici grubunun uç merkezinde otururlar. Sanatçı, katılımcıların büyük çoğunluğunun görüş açısındadır ve eğlenmenin merkezindedir. Oyun, alkış ve diyaloga bağlı bütün dinleyici pratikleri doğrudan sanatçının yönlendirmesine göre şekillenir. Sanatçı, seslendirdiği parçaların içerisinde dinleyicilere komut vererek çeşitli dinleyici pratiklerinin gerçekleştirilmesini sağlar. Hem kişisel üne sahip olması hem de programın yürütücüsü olması sebebiyle adeta tüm gözler sanatçının üstündedir ve bu karnaval ortamındaki başrol onundur. Müzik pratiği her ne kadar bir topluluk üzerinden anlam kazansa da Ankaralı müziğinin icra edildiği mekânlarda öne çıkan asıl aktör söz konusu sanatçılardır (Satır, 2018: 123). Mekânda sahne alan sanatçılar, müzisyen Muhammet Deniz'in bizzat kendisi ve yakın müzisyen çevresinde gözlemlediğine göre alaylı/mektepli olma açısından dengeli dağılmış durumdadır. Müzisyenler arasında konservatuvar mezunu veya öğrencisi pek çok kimse olduğu gibi hiçbir müzik eğitimi tecrübesi yaşamamış kişiler de bulunmaktadır. Fakat asıl önemli olan formal müzik eğitimi almış veya almamış bütün sanatçılar, kırsal ve kentli müzik habitusları (Erol, 2018: 237) içerisinde usta-çırak geleneğiyle yetişmiş, belirli bir seviyede müzisyenlik becerilerine sahip, tam anlamıyla sahnede ve sahada pışmış kişilerdir (Muhammet Deniz, Kişisel görüşme, 22 Aralık 2024). Buradan bağlantıyla, icracıların özellikle vokal seslendirme üslubu Ankaralı müziğinin tipik icrası gibidir (Satır, 2018: 125). Orta Anadolu ağzı, sert fonasyon, hançereye dayalı vurgulu okuma, sert ve güçlü vokal gibi unsurlar yoğun bir şekilde görülür. Bu icra tarzında kişilerin kültürel sermayeleri ve yetiştikleri müzik çevreleri belirleyici etkindir.

Mekânda sahne alan solist sanatçı aynı zamanda muhakkak bağlama icra etmektedir. Başka bir deyişle, solist aynı zamanda orkestranın bir parçası ve hatta temel unsurudur. Sanatçılar, üzerinde ekolayzır bulunan yarı akustik özellikli “fişmenli” bağlama tipini kullanmaktadırlar. Kullanılan bağlamalar hep uzun saplıdır. Bu bağlama tipi, Ankaralı müziğinin hem simgesi konumunda olup hem de yaratılan yerel *sound*'un temel unsuru olarak merkezi bir role sahiptir. Satır'a (2018: 122) göre elektro bağlama, Ankaralı müziğinin gelenek ve modernite arasında kurduğu diyalektik ilişkinin bir göstergesi olarak sembolik bir anlam taşır. Bağlama icrasında Ankaralı müziğinin tipik icra şekli olarak bozuk düzende Nevâ ve Rast perdeleri üzerinden yapılan icralar görülür. Bu karar perdesi tercihlerinde dem sesi tutabilmenin kolaylığı belirleyici etkindir.

Sanatçıya eşlik eden orkestralarda sabit ve değişmez olarak görülen çalgı org/klavye çalgısıdır. Ritim çalgıları da neredeyse değişmez nitelikte olsa da zaman zaman klavyenin yapay ritim seslerinin bu görevi üstelendiği de görülebilir. Çoğu orkestrada ritim çalgıları sayıca çoktur ve çeşitliliğe sahiptir. Çift sıra zilli tef, darbuka, bendir ve dijital bateri çalgılarının tamamının veya birkaçının birlikte yer bulduğu görülmektedir. Çok sayıda ritim sazının birlikte bulunması ve kompleks bir usûl icrasının bulunması, eğlence amaçlı Ankaralı müziğinin güçlü bir ritmik kompozisyon gerektirmesinden kaynaklanır (Satır, 2018: 124). Org/klavye çalgısı ise bütün müzik grupları tarafından özellikle armonik eşlik için kullanılmaktadır. Zaman zaman belirli programların repertuvarına özel farklı çalgılar da dahil olabilmektedir. Örneğin, Bektaş Dolu'nun orkestrasında Orta Anadolu icrasında görülen kaba zurna yer almaktadır (Dostlar Konağı, 2024). Bektaş Dolu'nun kişisel üslubu dikkate alındığında geleneksel icracılık yönünün ağır basmasının bu çalgı tercihi belirleyici olduğu söylenebilir. Engincan isimli sanatçının orkestrasında keman icracısı, Cevdet Arslan'ın orkestrasında ise kaval icracısı bulunmaktadır. Kullanılan çalgılar ve genel orkestra yapısı hakkında müzisyen Muhammet Deniz'in ifadeleri şu şekildedir; “...Ankara’da bir düğünde, köy düğününde veya düğün salonunda bir Ankara müzisyeni nasıl çıkıyorsa Dostlar Konağı’nda da öyle çıkılıyor. Bir bateri, def, elektronik perküsyon, darbuka ve klavye. Solist icracı da bağlamasını kendi çalıp söylüyor. Bu anlamda 4+1 veya 3+1 çıkılıyor. Bazen renk saz gelebiliyor, keman olsun kemane olsun. Renk katmak isteyenler ekstra getirebiliyor. Sanatçının tercihi kalmış.”. İfadelerde hem müzik pratiklerinin geleneksel icradan beslenen yönü hem de Ankara yerel *sound*’unun ritim zenginliğine verdiği önemin vurgulandığı görülmektedir. Bütün bu müzikal bileşenler, scene açısından belirli bir müzik türü ile şehir veya mekânın ilişkisini kurmada en önemli bağlantı noktasını sağlayan ve o şehir ile özdeşleştirilen yerel *sound* nosyonunu oluşturur (Satır, 2016: 250).

Programda seslendirilen repertuvar çoğunlukla popüler oyun havalarından ve anonim Ankara türkülerinden oluşmaktadır. Sosyal medyaya yüklenmek üzere video kaydının alındığı anlarda telif problemi yaşanmaması için sahne alan sanatçı kendi bestelediği parçaları veya anonim türkülerini seslendirmektedir. Video kaydı alınmayan anlarda ise herhangi bir kısıtlama yoktur. Bu konuda müzisyen Muhammet Deniz'in açıklaması şu şekildedir; “...oraya gelen bütün sanatçılar video ve ses kaydı alındığı için kendi eserlerini seslendiriyorlar ya da telif hakkı olmayan müzikleri seslendiriyorlar genelde.” Sanatçıya ait besteleri ve anonim türkülerini vurgulayan Deniz, bu türlerin içerisinde eser bazlı yapılan seçimin ise tamamen popülerlik durumuna göre gerçekleştirildiğini

söylüyor; “...genelde Ankara'nın beğendiği, tutulmuş, piyasada milyonların beğendiği, herkesin artık kulağına aşına olan tarzdaki oyun havaları çalınıyor... Türkü ve arabesk kısmında da yine herkesin bildiği herkesin eşlik edebileceği tarzda şarkılar söyleniyor.”. Mekânın Youtube sayfasında yapılan incelemeye göre; “Hüdayda”, “Misket”, “Menevşe Koymuşlar”, “Atım Araptır Benim”, “Sarı Kız”, “Ayaş Yolları”, “Yıldız”, “Şekeroğlan” ve “Genç Osman” gibi türküler seslendirilen geleneksel Ankara müziklerine birer örnektir. Bu eserlerin seslendirilmesinde icracıların eseri epeyce farklılaştıran kişisel yorumları ve katkıları dikkat çekmektedir. Hem söz unsurunda hem de ezgisel yapıda genellikle doğaçlama olarak değişiklikler yapıldığı görülür. Ankaralı müzik *scene*ini oluşturan sanatçıların yakın geçmişte bestelediği, Ankaralı müziği *sound*unun temeli olan ve dinleyicilerin daha çok talep ettiği parçalar ise popüler oyun havalarıdır. Mekânın Youtube sayfasındaki izlenme oranlarına bakıldığında en çok dinlenen ve talep edilen parçalara; “Ahdım Var Benim”, “Ankara mı Yanacak”, “Geleceğin Yok Yok Senin” örnek olarak gösterilebilir. Bu parçalar ezgi, ritim ve söz unsurları açısından senkretik bir yapıya sahiptir. Arabesk müzik, pop müzik ve halk müziğinin unsurları söz konusu bu popüler bestelerde bir arada görülür. Satır'ın görüşüne göre bu yeni gelişen Ankara müziği geleneksel ve modern arası bir konumda ve tamamen eklektik bir yapıdadır.

“Yeni gelişen bu müziği Ankara halk müziğinin modernleşmeye bağlı olarak popülerleşen bir yüzü olarak görmek mümkün olsa da tamamen yöresel müziğin bir devamı olduğunu söylemek bir o kadar zordur. Zira popülerleşen yeni Ankaralı müziği, içinde birçok müzik anlayışını barındıran tamamen eklektik bir yapıdır. Elbette ki bu müzikte Seymen geleneğinin etkisi kadar arabesk müziğin etkisi de söz konusudur. Burada vurgulanan popüler Ankara havaları gelenek ile modernite arasında şekillenen, Ankara'nın çevre demografilerinin başkente göç etmeleri suretiyle yeni bir kimlik kazanması sonucu üretilen, küreselleşmenin de etkisiyle dünya müziğinden de etkilenen ve tüm yönleriyle günümüz Ankara'sını anlatan ve orada üretilip anlam bulan bir müzik tasavvurudur. Bu yeni müzik, biçimsel bağlamda her ne kadar Ankara ve çevresinin ortak repertuarını, ses veya söz evrenini kullansa da icra bakımından eklektik ve senkretik bir yapı sergiler. Bu müzikte hem orta Anadolu üslubunu hem arabesk bir söylemi hem de küresel dolaşıma girmiş ezgisel yapıyı bir arada işitmek mümkündür. Bu yönüyle popülerleşen Ankaralı müziğini, gelenek ile modernite arasında şekillenen ve zamanın ruhunu yansıtan yeni bir müzik folkloru olarak tanımlamak yanlış olmayacaktır.” (Satır, 2022: 287).

Klasik bir programın akışı, türkü veya arabesk formunda ağır tempolu ve duygusal içerikli parçaların seslendirilmesiyle başlıyor. Zaman zaman bozlak formunda uzun havalar da icra ediliyor. Sonrasında ortamın havasına ve müzisyenin kişisel tecrübesine bağlı olarak gittikçe artan tempoda hareketli parçalara geçiliyor. Muhammet Deniz de bu durumu; “Genelde ilk giriş parçaları yine herkesin bildiği arabesk ya da slow tarzda şarkılar oluyor. Herkesin eşlik edebileceği, hep beraber ambiyansın oluşturulabileceği...sonra yavaş yavaş oyun havalarına geçiliyor.” şeklinde açıklamaktadır. Aslında burada sıradan bir Ankara düğünün bir benzeri olarak

düşük tempolu parçalardan yüksek tempolu ve coşkulu parçalara geçiş olduğu görülmektedir. Sabit ve değişmez bir repertuvar sıralaması bulunmasa da müzisyenlerin benzer bir program akışı uyguladıklarını söylemek mümkündür.

Repertuvar açısından dikkat çeken başka bir husus ise programlarda türkü ve popüler beste oyun havalarının yanı sıra Muhammet Deniz'in ifade ettiği gibi doğrudan arabesk ve pop müzik parçaları da seslendirilmektedir. Bu parçaların özellikle programların başında veya sonunda seslendirildiği gözlemlenmektedir. Tan Taşçı'nın "Benim Gibi Olmayacak" şarkısı, Ferdi Tayfur'un "Bana da Söyle" şarkısı ve Merve Özbey'in "Yaramızda Kalsın" şarkısı Dostlar Konağı'nda seslendirilen diğer türlere ait örneklerdir. Bu örnekler elbette Ankara müziğinin yerel *sounduna* göre yeniden düzenlenerek, estetik açıdan bu müziğe adapte edilmiş şekilde yorumlanmaktadır. Satır'ın (2014: 209) "Ankarabesk" kavramıyla tanımladığı bu icra tarzının temel özelliği; "*arabesk veya pop bir şarkının Ankara ve çevresinde 'kostak' olarak bilinen bu ritmik yapı ekseninde yeniden yorumlanmasıdır*". Böylelikle mekânın pratiklerine uygun veya talep edilen herhangi bir parça bu yöntemle Ankaralı müziğinin repertuvarına eklenebilmektedir. Sonuç olarak, bu mekânda yer alan müzisyenlerin ve müzik performansının pratikleri, Satır'ın (2018: 122-124) Ankara müziğinin çalgı bileşenlerine, Ankara yerel *soundunu* oluşturan unsurlara ve sanatçıların kültürel sermayelerine ilişkin yaptığı tanım ve tespitlere mükemmel bir şekilde uymaktadır. Dostlar Konağı'nın içerdiği müzik anlayışının, kentleşme ile birlikte geleneksel ortamlarından koparak şehir pavyonlarına taşınan ve mekânsal değişim esnasında temel dinamiklerinde köklü değişiklikler meydana gelen Ankara müziğinin, popüler kültüre eklemlenmiş, standartlaşmış ve endüstriyel bir ürüne dönüşmüş biçimi olarak "yeni Ankaralı müziği" (Satır, 2014: 212) olduğunu ifade etmek gerekir.

Son olarak vurgulanması gereken başka bir konu ise bir müzisyen için burada sahne almanın ne anlama geldiği ve Dostlar Konağı'nın bu açıdan diğer performans mekânlarından ayrıldığı özgün yönlerin neler olduğu hususudur. Müzisyen Muhammet Deniz, Dostlar Konağı'nda defalarca sahne almış birisi olarak bu durumu veciz bir şekilde açıklamaktadır; "*Bir kere şöyle söyleyeyim, orada saygı ve sevgi konusunda en ufak bir eksik durum yok. Orada herkesin birbirine saygısı sevgisi üst derecede. Müzisyene orada çok güzel bir değer var, müzisyene kendini güzel hissettiriyorlar. Orada müzik aletinle normalde kimsenin anlamayacağı bir şeyler yapıyorsun, onu bile oradaki dinleyiciler algılayıp alkışlıyorlar. Orada sana kendini çok önemli hissettiriyorlar. Müzisyenlerin de dinleyicilere karşı saygısı var aynı şekilde. Tamamen karşılıklı bir durum. Gece âleminde ve*

pavyondan müzik anlamında ayıran en büyük özellik o. Orada müzik tamamen keyfî. Orada yaptığınız şey iş değil, maddi beklentiyle gidilmiyor, maddi beklenti yok.” Bunun yanı sıra Deniz, müzisyenlerin aynı zamanda eğlencenin de bir parçası olduğunu samimi bir şekilde belirtmektedir; *“Kendini çok daha güzel hissediyorsun. Meslek olarak yaptığımız bu işte bazen yılların vermiş olduğu yıpranmışlık ve bıkkınlık oluyor. Düğünler, konserler vesaire. Bunların vermiş olduğu yorgunluğu Dostlar Konağı tamamen yok ediyor. Dostlar Konağı’nda müzik icra ettiğinizde moralmen yükseliyorsunuz.”* Bu hususların dışında belirtmek gerekir ki Dostlar Konağı’nda sahne almak, sanatçılara sosyal medyada adlarını daha geniş kitlelere duyurarak popülerlik kazanmaları adına örtük faydalar da sağlamaktadır.

Eğlencenin “Muhafazakâr” Biçimi: Dostlar Konağı’nın Toplumsal Meşrûluk Kaynakları

Dostlar Konağı, günümüzde Ankaralı müziğinin yaygın bir şekilde tüketildiği pavyon ve gazino gibi kentli mekânlar ile köy odası ve Seymen âlemleri gibi geleneksel seçeneklere alternatif yeni bir performans ve eğlence mekânıdır. Katılımcıların bu mekânı tercih etme sebeplerinden en önemlisi eğlence ihtiyacının meşrû ve mâkul sınırlar içerisinde karşılanabilir ve kolay ulaşılabilir durumda olmasıdır. Kentleşmenin hızla arttığı günümüzde Seymen âlemi tarzı eğlenceler şehir ortamında neredeyse tamamen ortadan kalkmış; genelde düğün, sünnet, kına ve asker eğlencesi gibi buluşmaların akabinde yapılan köy odası sohbetleri ise iyice seyrekleşmiş durumdadır (Satır, 2022: 298-302). Yıl içerisinde belirli zamanlarda ve sınırlı sayıda düzenlenen bu etkinliklere ulaşım oldukça güçleşmiştir. Kentte yaşayan Ankaralı müziği tüketicisi kent ortamında kolay ulaşılabilir durumda olan etkinliklere ihtiyaç duymakta ve bu etkinlikleri talep etmektedir. Bu ihtiyacı karşılayabilecek pavyon, gazino ve gece kulübü gibi mekânlarda ise içki ve kadın unsurunun varlığı, çeşitli açılardan toplumsal meşrûluk sorunları ortaya çıkarmakta ve gördükleri talebi sınırlandırmaktadır. İçki ve kadın unsuru yalnızca pavyonlarda değil, Ankara müziğinin geleneksel icra ortamlarından olan Seymen âlemleri ve köy odası muhabbetlerinde de merkezi konumdadır. Yönetken (2006: 2), seymenlerin cümbüş âlemini; *“usullü, disiplinli bir muhabbet, edep ve terbiye dairesinde yapılan, içinde içki, kadın, müzik ve dans öğelerinin bulunduğu bir eğlence biçimi”* şeklinde tanımlamaktadır. Benzer şekilde Satır’a (2014: 207) göre de *“Geleneksel eğlence biçimlerinden oturak, cümbüş ve muhabbet ortamlarının en önemli ortak özellikleri yemekli, içkili, müzikli ve danslı olmalarıdır. Buralarda ‘kadın oynatmak’ esastır. Kadın, bu ortamların en belirleyici figürüdür”*. Kutluk ve Yiğit (2018: 11) ise Ankara müziği içinde kadının

hep var olduğunu ve müziğin kente taşınmasıyla kadınların oyun havası pratiğinin içinde daha önemli bir konuma geldiğini belirtmektedir. Dostlar Konağı'nda Ankaralı müziğinin merkezde olduğu eğlence tarzı, pavyon kültürünün aksine içki ve kadın unsurunu barındırmadığı için toplumsal değer yargıları ve dinî inançlar açısından tamamen meşrû ve muhafazakâr bir düzlemde yer almaktadır. Seymenlerin cümbüş âlemlerinde ve köy odası sohbetlerinde esas olan içki içme ve kadın oynatma pratikleri Dostlar Konağı'nda görülmez. Kurucu Serdar Doğan'ın ifadesine göre Dostlar Konağı'ndaki programa katılmanın ilk şartı kesinlikle alkollü olmamak ve yanında alkollü içecek bulundurmamaktır (Dostlar Konağı – Grup Dostlar, 2024). Ayrıca mekân içerisinde argo konuşmak, oynarken belden aşağıyı sallamak ve genel görgü kurallarına aykırı davranmak da kesinlikle yasaktır. Dinleyici Muhammet Gedik'in, etkinliğin meşru taraflarına ilişkin görüşleri şu şekildedir; *“Dostlar konağına giden insanlar bu kültürü bilen ve isteyerek gelen insanlardır. Burada dinleyici kuralları bilir ve kültüre yakışır şekilde davranır...İçeride hiç alkol ve sigara tüketilmiyor olması ve sadece erkek erkeğe olan bir topluluk oluşu dinimiz açısından da eğlence anlayışımıza uyduğunu düşünüyorum.”* (Kişisel görüşme, 27 Aralık 2024). Dostlar Konağı'ndaki sanatçılar da konuşmalarında ve seyirciyle girdikleri diyaloglarda pavyon/gazino pratiklerinin aksine argo kelimeler kullanmamakta ve cinsel göndermelerde bulunmamaktadırlar. Uygunsuz davranışlar bir şekilde vukû bulduğunda ise hoş karşılanmamakta ve delikanlı başı tarafından müdahale edilmektedir. Kurucular ve idareciler bu hususlara verdikleri önemi her fırsatta net bir şekilde vurgulamaktadırlar.

Dostlar Konağı, Ankaralı müziğinin ve Ankara oyunlarının merkezde olduğu bir eğlence ihtiyacını toplumsal normlara uygun bir şekilde tamamen meşrû sınırlar içerisinde karşılamaktadır. Pavyon ve gazino gibi mekânların toplum nezdindeki kötü imajı nedeniyle bu mekânlarda bulunmak hoş karşılanmamakta (Sağlık ve Çetin, 2021), gidenler bu durumu toplumsal baskı sebebiyle çoğunlukla gizlemekte ve pavyona gittiği bilinenler toplum tarafından çeşitli sıfatlarla damgalanmaktadırlar (Aktaş, 2020: 300-301). Bu etmenler dikkate alındığında, Dostlar Konağı'nın doldurduğu eğlence tarzı talebi net bir şekilde anlaşılmaktadır. Dinleyici Muhammet Gedik'in görüşüne göre de Dostlar Konağı, sadece oyun havası dinlemek ve oyun oynamak isteyen insanları tatmin etmeye yeterlidir (Kişisel görüşme, 27 Aralık 2024); *“...hayatımızın en özel günlerini neredeyse hep oyun havası oynayarak geçiyoruz ve hayatımızın mutlu günlerinin olmazsa olmazı oyun havası kültürünü Dostlar Konağında sonuna kadar yaşıyoruz.”* Ayrıca, Dostlar Konağı'na gitmenin aile ve arkadaş çevresinde nasıl karşılandığı yönündeki soruma Muhammet Gedik şu

şekilde yanıt veriyor; “*Bu ortamda bulunmak ailemiz ve arkadaş çevremiz tarafından hoş karşılanıyor tabii ki. Çünkü dostlar konağı kültürümüze yakışır ahlaklı bir yer olduğunu herkese kanıtlamış durumda. O yüzden rahatlıkla sosyal medyada paylaşım yapıp bu ortamı yakınlarımla paylaşabiliyorum.*” Kurucu Serdar Doğan da bu durumun önemine dikkat çekerek Dostlar Konağı’nı “*ailelerin çocuklarını güvenle gönderebileceği bir yer*” şeklinde tanımlamakta ve mekânın bu açıdan taşıdığı meşruluğa vurgu yapmaktadır. (Postegram, 2023). Bu bağlamda Dostlar Konağı, içkili ve kadınlı bir ortamda bulunmak istemeyen Ankaralı müziğinin tüketicileri için bu hassasiyetler dikkate alınarak oluşturulmuş meşrû ve steril bir eğlence alanıdır. Görüşülen katılımcıların üzerinde durduğu meşruluk kaynakları, Dostlar Konağı’nın Youtube ve Instagram gönderilerinin altında ve Google arama sayfasında yapılan yorumlarda sürekli olarak vurgulanmaktadır. Yorumlarda sıklıkla “alkol yok”, “sigara yok”, “karı kız yok”, “sadece saz söz ve eğlence”, “sadece kaşık sesi ve saz sesi var”, “aile ile gitmeye uygun”, “kavga gürültü yok”, “küfür yok”, “edepi eğlence”, “işte gerçek Ankara kültürü” gibi ifadelerle rastlanmaktadır. Bu platformlardaki yorumlarda, mekânın ahlaki değerlere önem veren yönü övülmektedir. Yorumlarda bu özelliklerin tam zıttı olarak alkol ve kadın unsurunun merkezde olduğu pavyon kültürüne yönelik eleştiriler de bulunmaktadır.

Dostlar Konağı’nın tercih edilmesini sağlayan meşruluk kaynaklarından birisi de ekonomik sebeplerdir. Toplum arasında pavyona gitmenin külfeti, “tarlayı satın pavyonda yemek” ifadesiyle mizahî bir dille yerleşmişken özellikle öğrencilerin ve belirli bir gelir düzeyindeki kişilerin bu mekânların gerektirdiği maddi güce sahip olmadıkları açıktır (Aktaş, 2020). Dostlar Konağı’na gitmenin maliyeti çok daha karşılanabilir durumda olup katılımcıların bu mekânda sürpriz bir adisyonla karşılaşma ihtimali yoktur. Aralık 2024 tarihi itibarıyla giriş ücreti olan 250 Türk lirası, toplumun her kesimi için rahatlıkla karşılanabilir bir miktardır. Nitekim katılımcı Muhammet Gedik de bu durumu kendi açısından şöyle ifade ediyor; “*Aynı gün birden fazla sanatçıyı dinleme fırsatınız oluyor dostlar konağında. Başka mekânda maalesef böyle bir imkân yok ve burada en önemli detay neredeyse bedava denilecek rakamlarda giriş ücreti alınıyor. Paranın bu kadar ikinci planda olması ortamı daha da sıcak hale getiriyor. Dışarıda eğlence mekanına gidecek maddiyatı her zaman bulamadığımız gibi dostlar konağına örnek bir mekânda bulunmuyor maalesef.*” (Kişisel görüşme, 27 Aralık 2024). Ankaralı müziği ile eğlenmek isteyenler için söz konusu bu ekonomik karşılık son derece mâkul görünmektedir. Dostlar Konağı’ndaki programlar, gece yarısı başlayıp sabahın ilk saatlerine kadar sürebilen köy odası sohbetleri ve pavyon/gazino

eğlencelerinin aksine saat 23:00 civarında sona erer. Bu durum, katılımcıların bu mekâna bakış açısındaki meşruluğu pekiştiren unsurlardan biridir.

Dostlar Konağı'nın meşruluğuna katkı sağlayan göstergelerden biri de mekândaki eğlencelere pek çok ünlü sîmânın katılıyor olmasıdır. Siyasilerden bürokratlara, dizi-sinema oyuncularından sosyal medya fenomenlerine kadar geniş bir yelpazede uzanan bu kişiler, bu mekânın meşruluğuna katkıda bulunmaktadır. Nitekim, Bourdieu'nün kültür kuramına göre bir kültürel pratiğin meşruiyeti, onu uygulayanların toplumsal meşruiyetinden beslenebilmektedir (Jourdain ve Naulin, 2020: 95). Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı, Güzel Sanatlar Genel Müdürü ve Devlet Tiyatroları Genel Müdürü görevlerinde bulunan bürokratların muhabbetlere bizzat katılmaları (Ensonhaber, 2024), mekânın adeta devlet düzeyinde tescillenerek onaylanması anlamına gelmektedir. Bu gibi ünlü katılımcılar hem Dostlar Konağı eğlencesini meşrû görmekte hem de meşrûluğun simgesel olarak aktarımında ve toplumsal güven noktasında aracı olmaktadır.

Satır'a (2022: 302-303) göre, 90'lı yıllardan itibaren Ankara oyun havası kültürü, popüler bir kimlik kazanıp müzik endüstrisi içinde belirli bir pazar payına ulaşması nedeniyle düğün, kına, asker eğlencesi gibi buluşmalar dışında başka zaman ve mekânlarda da temsil edilme talebiyle karşılaşmıştır. Bu sebeple modern öncesi dönemden kalan oda sohbeti ve Seymen âlemi gibi eğlence pratiklerinin bir benzeri bu kez gazino, pavyon, gece kulübü gibi modern mekânlara taşınmıştır. Satır'ın bahsettiği Ankara müziğinin endüstriyel yolculuğu, günümüzde yeni bir mekânsal değişime uğramaktadır. Pavyon ve gazino gibi mekânlar tamamen terk edilmese de bunların karşısında toplumsal talebe bağlı oldukça güçlü bir şekilde meşrû ve makul bir eğlence anlayışı yükselmektedir. Bu yeni eğlence anlayışı başta Dostlar Konağı ve onu model alınarak açılan diğer farklı mekânlarda açıkça görülmektedir.

SONUÇLAR

Dostlar Konağı, yeni Ankaralı müzik *scene*'i içerisinde, içeriğinde içki ve kadın unsurunun olmaması sebebiyle Seymen âlemlerinden, köy odası sohbetlerinden ve kentli pavyon/gazino türü eğlence anlayışından farklı ve özgün bir konumdadır. Geleneksel tarzdaki iç tasarımı, kurucularının ve katılımcılarının eğlence anlayışı ve müzik/oyun pratiklerinin yapısı itibarıyla, kentli pavyon kültüründen çok geleneksel köy odası sohbetlerine daha yakın bir çizgidedir. Esasen köy odası sohbetlerinin kent ortamında muhafazakâr bir anlayışla yeniden yorumlanmış şekli olduğu söylenebilir. Bütün bu özelliklerine bağlı olarak Dostlar Konağı, kentleşme ile birlikte köy

odalarından şehir pavyonlarına taşınan Ankara müziğinin içerisinde içki ve kadın unsurunu çıkartmış, muhafazakâr bir köy odası atmosferi oluşturarak şehrin toplumsal açıdan meşrû görülmeyen eğlence anlayışına tam anlamıyla meşrû bir alternatif yaratmıştır. Bu yönde var olan toplumsal talebe doğru zamanda doğru bir içerikle yanıt vererek önemli bir boşluğu doldurmuştur. Bu durum bir yönüyle, Ankaralı eğlence anlayışının yaşadığı değişim ve dönüşüm sürecine işaret etmektedir. Dostlar Konağı, katılımcıların sık sık “gerçek eğlence bu” diyerek vurguladığı üzere para, yaş, kıdem veya statü gibi herhangi bir ön koşula bağlı olmadan herkesin eşit konumda olarak doğal, içten ve samimi bir şekilde eğlenebilmesine ve duygularını özgürce dışa vurabilmesine imkân tanıyan eğlence anlayışı barındırmaktadır. Mekânda bulunan müzisyeninden dinleyicisine herkesin samimi bir şekilde eğlendiğine ve orada bulunmaktan mutlu olduğuna kanaat getirmek için basit bir gözlem yeterlidir. Bunların yanı sıra pavyon eğlencesinin gerektirdiği maddi güce kıyasla ekonomik açıdan toplumun her kesimi tarafından son derece ulaşılabilir bir eğlence tarzıdır. Dostlar Konağı’nın gerek fiziki katılım gerekse sosyal medya etkileşimi açısından bu derece yoğun bir ilgiyle karşılaşp talep görmesinin ardında bütün bu sosyolojik ve ekonomik sebepler yatmaktadır.

KAYNAKLAR

- Aktaş, O. (2020). Simülasyon mekânı olarak Ankara pavyonları. *Kent Akademisi*, 13(2), 293-304.
- Ayas, O. G. (2019). *Müzik sosyolojisi*. İstanbul: İthaki.
- Bakhtin, M. (2001). *Karnaval dan romana*. (Der. S. Irzik). İstanbul: Ayrıntı.
- Becker, H. (2013). *Sanat dünyaları*. (Çev. E. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı.
- Çerezcioğlu, A. (2011). *Küreselleşme bağlamında extreme metal scene: İzmir metal atmosferi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Çerezcioğlu, A. (2015). Karnavalesk bağlamında “Müzika retorika”. *Folklor/Edebiyat*, 21(81), 9-25.
- Deniz, M. (2024, Aralık 22). Kişisel görüşme, Ankara.
- Erol, A. (2009). *Müzik üzerine düşünmek* (3. Baskı). İstanbul: Bağlam.
- Gedik, M. (2024, Aralık 27). Kişisel görüşme, Ankara.
- Jourdain, A. ve Naulin, S. (2020). *Pierre Bourdieu’nün Kuramı ve Sosyolojik Kullanımları*. (Çev. Ö. Elitez). İstanbul: İletişim.

- Kaplan, A. (2019). *Kültürel müzikoloji* (4. Baskı). İstanbul: Bağlam.
- Kutluk, F., ve Yiğit, Z. (2018). Yeni angara müziğinde kadın ve “gizli senaryoları”. *Etnomüzikoloji Dergisi*, 1(1), 9-24.
- Sağlık, C., ve Çetin, E. (2021). Pavyon kültürünün aile içi sorunlara etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 38(2), 612-630.
- Satır, Ö. C. (2014). Yeni Ankaralı müzik anlayışı ve eğlence geleneğinin dönüşümü: Metâlaşma ve tüketim kültürü bağlamında bir inceleme. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi, Özel Sayı: 2*, 203-214.
- Satır, Ö. C. (2016). Müzikolojide iki yeni kavram: Scene ve yerel sound. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 239-256.
- Satır, Ö. C. (2018). Yeni Ankaralı müziğinin tanımı üzerine. *Sosyoloji Dergisi*, 38(1), 107–130.
- Satır, Ö. C. (2022). Ankara oyun havalarının kısa tarihi. *Art-e Sanat Dergisi*, 15(29), 284-306.
- Sönmez, V., & Alacapınar, F. G. (2019). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Anı.
- Terzioğlu, Ö. (2007). Çağdaş kentte türkü ve “Ankaralı folkloru”. *Milli Folklor Dergisi*, 19(75): 60-65.
- Yönetken, H. B. (2006). *Derleme notları 1. kitap*. Ankara: Sun.

Web Kaynakları

- Dostlar Konağı – Grup Dostlar [@dostlarkonagi_grupdostlar]. (2024, Kasım). Dostlar konağı muhabbetleri hakkında detaylı bilgi. (Erişim adresi: https://www.instagram.com/dostlarkonagi_grupdostlar/reel/DB6t8gro6AQ/) (Erişim tarihi:25.12.2024)
- Dostlar Konağı. (2024, Nisan). Bektaş dolu & Kenan dolu & Beklenen zurna düeti (Kula da sevdiğim kula) Dostlar konağı muhabbeti. (Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=SBsG_5ev38s), (Erişim tarihi: 25.12.2024).
- Ensonhaber. (2024, Şubat). Dostlar Konağı ile yaşatılan Ankara'nın kadim Seymen kültürü. (Erişim adresi: <https://www.ensonhaber.com/ic-haber/dostlar-konagi-ile-yasatilan-ankaranin-kadim-seymen-kulturu>), (Erişim tarihi: 27.12.2024).
- Postegram. (2023, Ocak). Seymenler, dostların konağında buluşuyor. (Erişim adresi: <https://www.postegram.net/seymenler-dostlarin-konaginda-bulusuyor-5333-haberi>), (Erişim tarihi: 22.12.2024).

EXTENDED ABSTRACT

New Ankara music is a music genre with a syncretic structure that emerged in Turkey after the 1990s with the combination of Ankara folk songs, arabesque music and some elements of pop music. This new Ankara music, which gains its identity from the local characteristics of Ankara and its surrounding provinces, creates a music 'scene' in terms of local facilities and resources, musicians, audience, sound and ideological similarities. In a general definition, the concept of scene refers to a community of people coming together around a certain type of music in a certain geographical area. For this reason, in this research, I prefer to call this atmosphere that has formed around Ankara music in the city of Ankara as the 'new Ankara music scene' based on Prof. Dr. Ömer Can Satır's concept proposal. One of the main dynamics that bring Ankara music into existence within the Ankara music scene is the various performance environments such as village rooms, seymen orgies and pavilions-casinos where this music is performed live. One of these venues is Dostlar Konağı, which has become very popular in recent years with the influence of social media and is in high demand. Dostlar Konağı is located in the Sincan district of Ankara and it is an entertainment venue where Ankaralı music is performed and folk dances from the Ankara region are played. Dostlar Konağı, which is a place where music is produced with live performance and meets with the audience in the Ankara music scene, offers a new alternative to the understanding of entertainment in Ankara with its original music and entertainment practices.

Dostlar Konağı, which has an entertainment concept centred on Ankara music, continues to exist with increasing interest as a reflection of various social demands. The starting point of the research are the questions of what kind of music practices the venue in question contains, which social reasons have led it to attract so much attention and become popular, and what the feelings and thoughts of those who share this event are. In this context, in this research, I aimed to analyse Dostlar Konağı, this new performance venue of new Ankara music, in different dimensions, using conceptual tools such as 'scene', 'art worlds' and 'carnavalesque'. In the research, I used a combination of qualitative data collection techniques such as observation, interview and content analysis of the ethnographic research method, which is one of the basic methods of music scene studies. Accordingly, I personally participated in the entertainment held at Dostlar Konağı on 28.12.2024. In order to make broader and more detailed observations, I watched hundreds of minutes of videos from the venue's YouTube page. I conducted interviews with two different participants who took part in the programmes at Dostlar Konağı as a musician and as a listener in more than one programme. I asked them questions about what Dostlar Konağı meant to them and

what they thought about the entertainment practices here. Apart from these interviews, I tried to understand the atmosphere of the venue from the founder's perspective by reading various statements made by Serdar Doğan, the founder of Dostlar Konağı, on social media. Finally, I completed the content analysis by examining the comments on Dostlar Konağı's YouTube, Instagram and Google pages. All these analyses show that the research was structured in qualitative type and many qualitative data collection techniques were used together. As a result of the research, I concluded that Dostlar Konağı created a conservative village room atmosphere by removing the element of drinking and women from the entertainment practices of Ankara music and created a legitimate alternative to the entertainment life of the city of Ankara in terms of social norms. I found out that Dostlar Konağı is quite different from seymen orgies, village room chats and pavilion/casino-type entertainment concepts for reasons such as not containing the element of drinking and women, having a strong performer-listener interaction and having a carnivalesque social environment. I found that those who shared this event in physical or digital media praised the conservative aspect of Dostlar Konağı and that this conservative structure encouraged participation in the event. On the other hand, I argued that Dostlar Konağı has a carnivalesque entertainment concept that allows everyone to have fun in a natural and sincere way and express their emotions freely without any preconditions such as money, age, seniority or status. In addition to these, considering the fact that it is easily accessible to all segments of society in terms of economy, I am convinced that the social and economic reasons behind the place's attracting so much attention in terms of both physical participation and social media interaction are the aforementioned social and economic reasons. Filling an important gap by responding to various social demands with the right content at the right time, Dostlar Konağı also indicates that the understanding of entertainment in Ankara has entered a new process of change and transformation.